

Begne maa tage mig af at forsvare. Jeg holder for, at det vel lader sig forsvare, at man stiller den Fordring, at Læverstanden bliver hørt — jeg bruger hellere Ordet „Læverstand“, thi det er ikke Geistligheden som Præster, men kun som Læverer, der her kan komme i Betragtning. Man kan ikke gjøre den Indvending, at det dog er at sætte for Mange i Bevægelse for en Sag, der er saa ubetydelig; thi Sagen er ikke ubetydelig, og Bevægelsen er allerede tilstede. Der er vist Ingen, der vil undre sig over, at Begivenhederne ovre i Fyen kunde bringe en temmelig almindelig Bevægelse tilveie. Var denne nu afledet ad administrativt Veie, da kunde det maaskee have lykkes at bringe Nøglighed til at afløse Bevægelsen; men dette har ikke kunnet skee, man gik derfor til den lovgivende Magt for at faae en Lov, som stemmede overeens med, hvad de, der stode i Spidsen for Bevægelsen, ønskede, og dette har overalt fremkaldt en Bevægelse i hele Geistligheden. Den ærebe Formand har idag meddeelt os, at der er 500, som have underskrevet Adresser til Rigsdagen i modsat Retning af de tidligere, og jeg har selv modtaget adskillige og igjennem Formanden forelagt dem for Thinget, saa jeg er vis paa, at der er over 600. Bevægelsen er der saaledes allerede tilstede, og jeg troer derfor ikke, at det godt kunde gaae an, om Udvalget vilde lade uvidende derom og overse den. Jeg troer, at det er sin Orden, at man, naar store og vigtige kirkelige Lovgivningsager foretages, da tager Geistligheden med paa Raad; det ligger i den evangelisk-lutherske Kirkes Natur og Væsen. Ja, hvad ligger der deri, eller hvad lægger man deri? Jeg skal tillade mig at forsøge at gjøre det ærebe Thing bekjendt dermed. Jeg troer, at det bedste Svar faaes ad historisk Veie fra de Mænd, som vi kunne tale for, at der er blevet en saadan Kirke til, som den evangelisk-lutherske, vi ere saa lykkelige at kunne slutte os til og finde os i. Som bekjendt var der indtil Begyndelsen af det 16de Aarhundrede her i Danmark vel en Kirke, der kunde kaldes en kristelig, men der var ikke nogen, der kunde kaldes en dansk Kirke, det danske Folks Kirke; der var en latinsk Kirke, en romersk-katholsk Kirke.

Da brast den gamle Kirkeordning, og da maatte man see at redde, hvad der var værd at redde, og danne en ny Kirkeordning. Den Mand, som Forholdene stillede i Spidsen for dette første indenlandske, om jeg saa maa kalde det, evangelisk-lutherske Lovgivningsarbejde, var Kongen, Christian den 3die. Han havde Magten dertil; han havde bragt baade sine kirkelige og politiske Modstandere til at vige og hdmgye sig; som sagt, Magten laa i hans Haand, og han misbrugte den ikke, han handlede ikke egenmægtigt, egenraadigt, som blandt Andre f. Ex. Englands Konge Henrik den 8de, der fandt det bequemest at reformere efter sit eget Hoved. Hvorledes Christian den 3die brugte den kirkelige Lovgivningsmagt, der var lagt i hans Haand, vil jeg ganske kortelig lade ham selv fortælle — jeg haaber, at den ærebe Formand ikke har Noget imod, at jeg anfører adskillige Smaa-tykker af Indledningen til Kirkeordinantsen. Han siger deri: „For hues sag skuld Wi forsamlde lode Høflærde Mænd oc Prædicantere aff Kirckerne udi Danmarkis Rige, oc vore Hertugdomme. Oc besole dem, at de off skulde beskriuffue en Christelig Ordinants, om huilken Wi off raadspørre kunde. Oc der samme Ordinants off bleff offueranturordet, forsende Wi hende til værdige Fader, Doctor Morten Luthet, som dømt hende god oc ret at være“. Han holdt sig altsaa først til de danske Reformatorer, skjøndt de vare yngre, og skjøndt de vare Lærlinge, og først efterat de havde gjort deres Arbejde færdigt, indhentede han Hovedreformatoren, den tydske Morten Luthers For- mening derom. Det var i 1536, at Christian den 3die blev Herre over Forholdene, i 1537 var Ordinantsen færdig paa Latin, men der blev forhandlet om den indtil 1539.

Rettelser.

Sp. 2506, Lin. 26 f. o.: „Examen“ læs: „Confirmation“